

za druga dela porablja: — izjavlja v 10. dan avgusta meseca 1886. leta v Pragi zbrana učiteljska skupščina za neobhodno potrebno:

1. Učne snovi naj se, kolikor mogoče skrčijo; mero temu okrajšanju naj določijo kraju primerno in po potrebi dotični učitelji sami.

2. Da število poučnih ur po ljudskih in meščanskih šolah nikjer ne presega v I. razredu na teden po 16, v II. po 18, v III. po 20, v IV. po 22, v V. po 24 in po višjih razredih po 26.

3. Pouk v neobligatnih predmetih naj se kolikor mogoče omeji, a pouk drugega deželnega jezika naj se vpelje samo po takih krajih, kder je prebivalstvo mešane narodnosti, in sicer kot neobligaten predmet v šolah, ki imajo najmanj 5 razredov, in to počemši od četrtega razreda dalje.

4. Domače naloge naj popolnem izostanejo, a zasobno poučevanje naj se kolikor mogoče skrajša, da bodo otroci imeli nekoliko več časa za počitek.

5. Ženska mladina naj se v domačih opravilih, ki so za življenje potrebna, več uči in vadi; da se pa to doseže, naj se znižajo ure za ženska ročna dela in za nauk v tujih jezikih.

6. Da se preobitemu duševnemu natezanju vsaj nekoliko odpomore, naj se v ljudskih šolah po večkrat telovadi in to, če je mogoče, vselej v prostej naravi; a po daljšem duševnem naporu, naj se mladini vselej privoli primerni odpočitek.

S tem je bil zvršen program učiteljskega zborovanja. Predsednik gosp. Jos. Král je dodal še nekoliko besedij, s katerimi se je zahvalil slavnej skupščini za toli mnogobrojno udeležbo, posebno pa gostom iz Hrvatske, Poljske in Slovenske. Z glasnimi klici in pozdravi „Slava!“ „Na zdar!“ razíšla se je skupščina iz prelepega poslopja na Sofijnem otoku.

O banketu, šolskej razstavi, veselicah in znamenitostih v Pragi in njenej okolici, ako Bog dá zdravje, nadaljevati hočem v prihodnjem letu. *Ivan Tomšič.*

Učiteljska zborovanja v Ljubljani.

III.

Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“.

(Dalje in konec.)

Ker se društvena soba poletu skoraj nič ne rabi, je sklenil odbor odpovedati jo o sv. Mihaelu, da si prihrani več novcev za izdavanje knjižnice za slovensko mladino, nekaj pa tudi zato, ker imamo več ponudeb za prostore in shajališča. Društvo je tudi brzojavno pozdravilo letošnji česki „učiteljski zbor v Pragi“, dalje je predsedniku „pedagogičnega zbora“ g. Ivanu Filipoviču v Zagrebu o praznovanju tridesetletnice njegovega učiteljskega službovanja pismeno „čestitalo“.

Konečno g. tajnik zbranim še prigovarja, da bi složno in nevtrujeno delali tudi v prihodnje v težavnem poklicu po izreku: „Vse za vero, dom in cesarja!“ Zbor s priznanjem odobri tajnikovo poročilo brez ugovora.

Gosp. blagajnik Ivan Tomšič poroča: Imenik kaže, da šteje naše društvo 142 pravih in 29 podpornih udov. V tem letu je k društvu na novo pristopilo 10 pravih in 6 podpornih udov. Gospic učiteljic je pri društvu 15. — Vsi dohodki znašajo 428 gld. 1 kr. Stroškov je bilo vseh 265 gld. 12 kr. Gmotno stanje društva je torej jako ugodno. Le želeli bi bilo še večjega zanimanja in udeležbe od strani slovenskega učiteljstva, da bi moglo društvo uspešneje delovati. — Zbor pritrdi proglašenemu računskemu sklepu.

Za pregledovalce računov so bili voljeni gg.: Gabršček, Kovšca in Požar. Preide se potem na dnevni red k točki: „Kako bi se ustanovilo društvo, ki bi izdajalo knjige za šolske knjižnice“. Poročevalec je g. R. Knaflič. Iz jako obsežnega referata povzamemo to-le: „Gotovo je, da šola ni cilj in konec, temveč sredstvo. Šola more mlademu duhu podajati le pripomočkov, da si pošteno kruh služi v poznejšem življenji. Za njegovo daljšo odgojo in izobražbo se mora z drugimi sredstvi skrbeti, a te ponuja — izvzemši lastna skušnja — vzlasti literatura. Literatura za mladino ne izobražuje samo duhá in srcá po mnogih zgledih, temveč z njo se tudi budí in množi veselje do čitanja, koje tem bolj raste, čim bogatejše je slovstvo za mladino.“

Da se ta namen doseže, bi bilo treba: 1. Da bi se ustanovilo društvo, na kojega čelu bi stali rodoljubni pedagogi, veljavni možjé in drugi rodoljubi, katerim je vsestransko izobraževanje mladine v resnici na srci. 2. Da bi se poprosil slavni c. kr. deželni šolski svét, da bi to društvo s svojim vplivom podpiral. 3. Da bi se poslal poziv vsem učiteljem, častiti duhovščini, rodoljubom in vsem prijateljem šolske mladine za podporo tega podjetja.

Naš namen je gotovo plemenit in vsak rodoljubni pedagog nam je zanj hvaležen, ali kot dijaki nam iz raznih razlogov ni stopiti v javnost. Radi tega se obračamo do slavnega odbora slovenskega učiteljskega društva z najuljudnejšo prošnjo, da bi naš namen vzprejel za svoj in če pravila slavnega učiteljskega društva ne pripuščajo izvršitve našega namena, prosimo, da bi torej člani tega društva prevzeli to nalogo.

Slavni odbor! Vsak omikan národ skrbi za svojo mladino tudi s tem, da jej vzdržava bogate šolske knjižnice, zato naj blagovoli slavni odbor našo vročo prošnjo uslišati! Dalje omenja izraza dr. Gregerja: „Šola je národna!“ ter lista gosp. Legota, ki vpraša: Kje so pisatelji? — Kaj naj se piše? — Kje so naročniki ali udje? — Potem navaja vrsto pisateljev, ki so izjavili, da so pripravljeni pisati za mladino. Konečno stavi sledečo resolucijo:

„Ustanovi naj se poseben literaren odbor, ki ima z istim skupnega predsednika in blagajnika. Odbor naj se sestavi iz profesorjev, iz duhovskih in učiteljskih krogov za vsako deželo, za vsak stan po jednega ali dva, in sicer naj bodo odborniki pisatelji sami, ne izključujoč drugih. Društvo naj izdá na leto najmanj po pet ali šest knjig, in sicer eno za otročje zabavišče, eno s podobami za otroke, eno za otroke s pesmicami brez slik in troje pripovednih knjig za mladino do 15. ali 16. leta“.

Gosp. Borštnik misli, da je lože stvar nasvetovati kakor jo izpeljati. Tudi slovensko učiteljsko društvo je že marsikaj storilo. Ko bi slavni deželni odbor stvar podpirati hotel, bi bilo kaj upanja.

Gosp. Vagaja pravi: Sinoči je bil letni občni zbor „Narodne Šole“, tam so skoraj isti odborniki kakor pri tem društvu; ono društvo je sinoči prevzelo nalogo, izdajati take knjižice, torej naj le vsak pristopi k obema društvoma, pa bode mogoče, kaj več storiti.

Gosp. Papler meni: Po čemu močí cepiti, ostanimo pri starem in to društvo vsestransko bolje podpirajmo, vsaj je društev tako preveč in premožni tudi niso ljudski učitelji.

Gosp. Tomšič: Jako lepa in krasna je ideja abiturijentov, ko bi se to uresničilo, bil bi to velikanski napredek. A gospodom menda ni znano, da smo že vse to storili, kar oni danes nasvetujejo. Obe društvi imate po pravih pravico, izdajati podučno berilo. Tudi „knjižnice za šolsko mladino“ se je izdalo nekaj zvezkov, — skrbite, da se to razpečá, potem pride takoj četrti zvezek v natis. Vprašajte dalje gg. Giontinija, Kleinmayerja in Blaznika, s kakim uspehom da oni take knjižice izdajajo. Dalje pripoveduje, kako se tudi „Vrtecu“ godí. — Da bi imel pa vsak národ tako knjižnico, mi ni znano; da bi

se za 2 gold. moglo dajati vsakemu udu na leto po šestero knjig, tudi ne verujem. Sploh pa jako dvomim, da bi naše društvo tako društvo v življenje spravilo; vesel bi bil, da bi se vedno s to gotovino, katero imamo, moglo obdržati in delovati, kakor do sedaj.

Gosp. Močnik, bivši večletni tajnik „Slovenskega učiteljskega društva“, pravi, da je g. Tomšič stvar vsestransko prav dobro pojasnil. Tudi „Slovensko učiteljsko društvo“ je izdalo ob gotovih prilikah knjige. Ako je denar na razpolaganje, naj se obrne za kak določen namen, a za prodajo na „Büchermarkt“ naj se nikar ne piše.

Gosp. Travnar: Milo bi se mi storilo, ako bi taka lepa misel zaspala. „Slovensko učiteljsko društvo“ naj se obrne na društvo sv. Cirila in Metoda, naj ono to v roko vzame, posebno za ženstvo naj se kaj stori.

Gosp. Stegnar opozarja, da tukaj ne more biti govor o „Národní Šoli“, ista je sinoči zborovala, sedaj zboruje „Slovensko učiteljsko društvo“. Poseben odbor ustanoviti v omenjeno svrhu, bi bilo po njegovem mnenju dobro, da se tako delo deli in polajša. Sicer je pa obeh društev enaki namen, zato naj skupaj složno delujeta.

Po dolgem razgovorjanji se je konečno vender sklenilo, da se izvoli odbor ali agitacijski odsek, katerega naloga bode, vzajemno z odborom to zadevo razpravljati in za stvar delovati vsak v svojem okraji. V to svrhu so se zdaj imenovali gg.: Vrhovnik, kaplan v Dobu; Aškerc, kaplan v Šmarji pri Jelšah; R. Knaflič, učitelj ondot; Hubad, profesor v Kranji; Funtek, učitelj na Mahu; Gaberšček, nadučitelj v Krškem; Bohinec, Kralj, Unger, učitelji v Središči; Rakuša, učitelj pri svetem Bolfanku pri Ormožu, in Lego na Českem.

Omeniti nam je posameznega predloga g. ravnatelja meščanske šole v Krškem, I. V. Lapajnet, kateri je predlagal: „Slovensko učiteljsko društvo“ naj razpiše štiri darila po 50 gold. za rokopise sledečih slovenskih knjig: 1. Zgodovina pedagogije. 2. Vzgojeslovje. 3. Ukoslovje. 4. Specijalna metodika.

Izbrani rokopisi ostanejo lastnina pisateljev. Ako se za nje založnik ne dobí, prisilo bo „Slovensko učiteljsko društvo“ podpore za založbo pri sl. vladi in sl. deželnem odboru, oziroma zboru.

Za razpisana darila naj „Slovensko učiteljsko društvo“ nabira darov. V ta namen daruje predlagatelj: 10.000 risank po 2 gld., t. j. 20 gld.; 500 risank po 3 gld., t. j. 15 gld.; 60 iztisov „Štjarske zgodovine“ po 1 gold., t. j. 60 gold., in 10 iztisov „Praktične metodike“ po 50 kr., t. j. 5 gold., torej vsega skupaj v blagu 100 gold.

Ta predlog izroči se v pretres in rešitev novo izvoljenemu odboru. Potem zaključí predsednikov namestnik, g. profesor Predika, zborovanje s trikratnim „živio“ in „slava“-klici na presv. cesarja.

Skupni obed je bil po starem običaji v čitalnični restavraciji.

Kar vsakdo iz sreca želi, zgodilo se je; mladi učitelji (abiturijentji) so se zbudili in hočejo delati na literarnem polji; zato jim pač ni treba novega društva, marveč naj se oklenejo društev že obstoječih, naj povzdignejo društvo k novi delavnosti, ako hoče pešati; iskreno pozdravljamo naraščaj „delavnih in trudoljubivih“ slovenskih učiteljev.

Ivan Filipović,

šolski nadzornik, predsednik hrv. ped. knjiž. zbora in prvak hrvatskega narodnega učiteljstva.

Kakor je „Učit. Tov.“ ob svojem času poročal, slavili so hrvatski učitelji v dan 14. septembra t. l. 30letnico vzpešnega delovanja njihovega prvaka g. Ivana Filipovića. Z veseljem smo pozdravili tudi mi slovenski učitelji to vest in nekako nestrpljivo smo